

ב מ ע ר כ ה

לאחר התמרון

מצוי במציאות צבא גדול ורב, המוכן ומסוגל, כבוא שעת חירום, להתיצב על המשמר תוך פרק זמן קצר ביותר; וכי הוא קיים לא רק בתכניות ועל גבי הגיר, כי אם בתורת היחידות והטיבות בנות-ממש, מוחשיות, שכבר הוכיחו את יכולתן להפוך ביום לילה ולהיות כוחות מאורגנים ומלוכדים לפעולה, חגורים וחמושים (מתר לומר מלה טובה גם על האפסנאות!). אין ערוך להכרה משותפת זו של הצבא והעם — הן לטיפוחו של כוח-המגן שלנו באוירה של יחס הולם ורציני בציבורנו, והן לשמירת שלומה של מדינת ישראל והבטחת עבודת הבניה היוצרת בתוכה.

אכן, לא לשוא חזרו היחידות מהתמרון בראש מורם וברוח טובה.

וזומה, כי עוד צד של הישגים היה בתמרוני-סתיו אלה. הוא היה מונח בחוסר-אשליות לגבי משמעותם של הישגי התמרונים. לא ניתן כלל להשיג בתמרונים אלא אישגי-תרגיל. ולעולם לא תהיה זהות בין "שדות-הקרב הללו, ללא פגזים וללא-נפגעים" (או אפילו כאשר מתפוצצים בהם פגזים מספר, אך מוסכם למפרע כי אסור להם לסכן חייהם) — לבין מסיבותיו של שדה-קטל שבמציאות. יש לעשות את הכל בשביל לקרב את תנאיהם אל מציאות-הקרב — ועם זאת לדעת כי לא תתכן זהות כזו בין השנים. דבר זה נכון, ללא ספק, לגבי כל תרגיל טקטי; עם גייסות

מאחורינו — תמרוני-הסתיו הראשונים. צבא-הגנה לישראל יצא מהם שבע-על-קת, עשיר יותר בנסיון ארי-גוני ומנהלתי, בראיה בהירה יותר לגבי כמה מצבים אופרטיביים אפשריים — ואף בסיפוק מוצדק לגבי כמה הישגים אשר נתגלו תוך תקופת התמרונים והתכונה לקראתם.

ראשון לכולם — ההישג המשותף של הצבא והעם: הרצון, הערות והדריכות בהם נענו הרבבות לקריאה לשירות-המיוחד. אות הוא, כי לא בכדי נבנה ושופח הצבא הזה כצבא-העם. מלוא הנכונות להתגייס לשעת-החירום, כאשר היתה בישובנו בשנות מבחן המלחמה — עודה אתנו. אכן, הישג זה, שהוא בגדר תנאי למשותו של כל בניין-ההגנה שלנו, גילוי השלם לא היה מתאפשר בלעדי הגורם אשר היה תנאי לתנאי זה: הצלחתו של מנגנון-הצבא לרשום, לארגן ולהפעיל במסגרות יחידות וחילות את המחנה הגדול של אנשי-המילואים.

נודה: לא תמיד היה הבטחון כי יספיקו להשיג תלט למועד על משימה רחבת-ממדים כליכך; ומש-הספיקו — גדול ההישג. והשנים — הרצון, והארגון המוקדם — איפשרו את השלישי: את המהירות והקצב (לעתי, בכמה מפרקי התכנית — מהירות וקצב, שיתכן והם בגדר שיאים בעולם הארגון הצבאי) בהם נתגשמה תכנית גיוס-המלחמה של כוחות-הצבא והפעלת יחידות-המילואים שנקבעו לכך. מכל אלה יחד קם ההישג הרביעי: הכרתם האיתנה, הממדינית, הן של אנשי-המגן והן של כלל-העם, כי אכן

לצורך השעה. צבאנו הנו מבוגר מדי במחשבתו מכדי שיקדים „זכות־עדיפות“ לשעשועי־הצגות צבאיים כביכול. ודאי גם פרשת־תרגילים טקטית ואופרטיבית רצינית, אשר לא ניתן היה לפרוס אותה במלוא־היריעה במסגרתו של התמרון הראשון — עוד תמצא את השלמתה. אלא שגם אז ינהג בודאי צבאנו לגבי פרשות־תרגילים צפויות כאלו, כשם שידע לנהוג כלפי התרגיל שמאחרנו: — מנהג בודק ומנתח, כשאיזמיל הבקורת נתון בידי מכוניו, כשכל הישג מנותח ומפורק לחלקיו ולגרמיו, ומוצג למול התמונה של תנאי־מלחמה ממש, באם תבוא עלינו מחדש.

בקור־הרות הזה כלפי הישגים, בעוד־הנתיחות למען הפקת הלקח המציאותי, המאלף־באמת — באלה הצד השני, החיוני, של הישגי תמרוני־הסתיו.

חיל הרגלי - הקדמוני

מעידים על כך כי גם אצלנו מגיעה לידי ביטוי אותה בעיה הקיימת, כנראה, בכל הצבאות: כיצד לתבטח לו לחיל־הרגלים את כוחו־האזרחי לתועותו והכרזותיו המכרעות. כאשר נאמר, עוד בשנות מלחמת העולם, ע"י במוז גבוהות של צבא גרמני־ממש:

„הרגלי יחיד נהנה בחוף בחוף כל קילומטר וקילומטר של קרב; וכמו תמיד רוצה מלאכתו הקשה ביותר — והמלאכות של הנסיגה שבו ע"י הסתגלות והסתגרות — כל אותם הנסיגים הנחייבים ידיעה שלמה של הנסיגה הקרב. הוא ימצא בלב כל הנסיגות, בזהיר וזהיר מלאכת חיל הרגלים... הצורך בתכונותיו הלוחמות של הרגלי — הוא הוא היסוד המרכזי של הקרב והחיים.“ (עתון חיל הרגלים האמריקאי, אפריל 1944).

אן, כסיכומה, השנה, של במתקנינו של צבא אחר, שהתנסה אף הוא במעשה־המלחמה על פני כדור הארץ כולו:

„מסעות־המלחמה, הנבידים כל כך, של מלחמת העולם השניה עיצבו את דמותו של החייל הגרמני, כ„טכנאי“ מדרגה גבוהה. אדם המוכשר לחום ביום או בלילה, בגבעות, בביצות, במדבר או בג'ונגל בארץ טרופית — או כשמד־החום ירד מתחת לאפס; מומחה בהפעלת מחזור

או בלעדיהם, שבימי שלום; והוא נכון, במידה לא פחותה, גם לגבי תרגיל בשטח ארגוני, לוגיסטי, או פרטיביר־סכימטי המנסה להדגים פעולות שיהיה צורך לבצען בתנאיה של המלחמה־החדשה, הכוללת. כידוע, היו תמרוני הסתיו הפעם, בראש וראשונה, תרגיל מסוג שני זה — אף כי היו בהם גם רגעים ופרקים של התנסות בעלת ערך טקטי מאלף. נודמנו כמה תמונות מרהיבות ודרמטיות — כזו של חטיבת־מילואים, „העולה מקצפו של הים אל חופו“ רק מעת־לעת לאחר התיצב אנשיה־האזרחים בעיר־נמל מרוחקת בצפון (דומה — מקרה ללא־תקדים בצבאות־העולם באשר להתגייסות והפעלה מהירות); אך בעיקרו היה זה תרגיל „אפור“, — ודוקא משום כך נחזק מאוד, — של התארגנות והתכוננות. בזה כיון

צבא חדיש — אסור לו כי יהא בנוי מחינות מחיצות של חילות „בפני עצמם“, השקועים ב„פטריוטיות“ המיוחדת וההדלנית של כל אחד מהם. אחר־כך עליו לטפח שיתוף פעולה מרהיק לכת; עליו להיות צות־משולב של כל החילות. מבחינה זו — יהא קל אולי הפקידו של צבאנו אנו, החפשי מאסדת רות מאובנות והמתקדמים היסטוריים של מעמד וכוניות־עדיפות לחיל זה או אחר, וההתבטחות או הקנאה וההיטות, הכרוכים באלה, עם זאת, אסור ששילובם והתרחי של החילות יביא למעשה לידי טשטוש תשומת הלב המיוחדת הנדרשת לגבי חיל אשר משקלו במעשה־הקרב — מצד אחד, והקושי המיוחד הכרוך בשירות בו — מצד שני, גם יחד מחייבים כי יטופח במיוחד בהתאם לצרכיהם שהם צרכי כל־ל־הצבא כולו. וכונת החיילים האלה בראש וראשונה אל חיל הרגלים.

אין זה ודאי מקרה שבחברת זו של „מערכות“ (כאשר כבר נודמן גם בחברות קודמות) נשמעים קולות המתריעים על הצורך בהתחשבות מיוחדת בצרכי חיל הרגלים באשר לכות־האדם ולטיבו. תביעה זאת משתמעת מה„מכתבים הזקוקים“ אשר מפרסם בחוברת זו „הלוחם“. קולות אלה